

De aanval op de Duitse munitietrein in het Naardense op 30 november 1944.

ProRail

Bommen en granaten!

30-11-1944: Vliegtuigen beschieten in het Naardermeer een munitietrein. De trein keert terug en wordt als dekking achter de huizen van de Juliana Van Stolberglaan geparkeerd. De beschieting gaat door totdat de hele trein ontploft. Alle huizen van de laan worden zwaar beschadigd.

1-12-1944 Naarders bekijken de enorme schade die de ontplofte trein heeft veroorzaakt. Niet alleen de Juliana van Stolberglaan, ook de omliggende wijken zijn getroffen. Jongens zoeken naar granaatscherven en pijpjes kruit.

Bij de spoorvernieuwing tussen station Naarden Bussum en het Naardermeer werden op 7 augustus 2019 bij graafwerkzaamheden twee brisantgranaten van de munitietrein gevonden. Ze werden de volgende dag door de Explosieven Opruimingsdienst op een braakliggend terrein bij Muideren tot ontploffing gebracht. Het ging om granaten van 122 mm

met een gewicht van 35 kilo per stuk. Bij het graven werd ook nog een remblok van de verwoeste trein aangetroffen. Zie foto.

Chris Leenders heeft voor de Historische Kring Bussum nog eens nader onderzoek naar deze aanval gedaan.

Over deze aanval zijn vele verhalen en anekdotes verschenen; soms na tientallen jaren werden er door ooggetuigen verhalen verteld hoe het nu precies is gegaan. Alles is nu samengebracht tot een plausibel verhaal:

Even na 9 uur in de ochtend vertrekt vanaf station Naarden-Bussum een Duitse munitietrein richting Amsterdam. De goederentrein is volgeladen met munitie, mijnen, brisantgranaten en een aantal in grote houten kratten verpakte V1-raketten. Het is donderdag 30 november en het is mooi helder weer. De trein is net vertrokken en is in aangekomen op de spoorbaan van het Naardermeer als de Duitse machinisten van de stoomlocomotief enkele vliegtuigen zien. Enkele seconden later wordt er vanuit de lucht op de trein met mitrailleurs geschoten met verder geen schade aan de trein. De Duitsers bedenken zich geen moment en gaan snel weer terug richting Naarden. Ze parkeren de munitietrein als dekking achter de huizen van de Juliana van Stolberglaan (de Juliana van Stolberglaan was nog niet zo volgebouwd als nu), Daar hadden de Britse Spitfires geen boodschap aan. Even later werd de trein aangevallen door 7 Spitfires die de trein bestookte met raketten en mitrailleurvuur. De trein staat vrijwel meteen in brand en de munitie begint snel te ontploffen. Vooral de brisantgranaten vliegen alle kanten op en belanden in tuinen en huizen van de omliggende wijk. De ontploffingen gaan gedurende de dag door, en tot laat in de nacht bleef de trein branden. Vooral de Juliana van Stolberglaan wordt zwaar getroffen. De schade was zeer groot: alle ruiten lagen eruit, deuren en raamsponningen waren verdwenen en alle dakpannen waren er af door de drukgolven etc. de volgende dag gingen de Duitsers blindgangers tot ontploffing brengen wat weer tot meer schade leidde in de Laan en omgeving. Dan moet het treinverkeer weer op gang gebracht worden.

Dat doen de Duitsers met hun eigen soldaten maar ook met burgers uit Naarden die dit werk onvrijwillig moesten doen. Na twee dagen was treinverkeer weer mogelijk, verder lag er zelfs na het schoonmaken nog steeds munitie verspreid op de spoorbaan. Veel huizen werden in die tijd verhuurd en door al dat oorlogsgeweld vertrokken vele huurders definitief. Het Politierapport vermeldde over die 30^e november het volgende: een perceel totaal afgebrand, 60 huizen zwaar beschadigd en van 276 huizen werden de ruiten en daken zwaar beschadigd waarvan sommige ernstig. Er vielen enkele lichtgewonden maar geen doden.

Tot ver na de oorlog werd er nog regelmatig munitie gevonden in de buurt van de spoorbaan en in de tuinen van de naast gelegen woningen en sloten.

Addenda:

Het dagrapport van Royal Air Force (Fighter Command), vermeld over die dag (30 november 1944), het volgende: Vroeg in de ochtend en gedurende de dag werden 114 Spitfires uitgestuurd (ze vertrokken van airstrips uit het net bevrijde zuiden van ons land), hun taak was het aanvallen van weg- en spoorverkeer in het westen van Nederland. Hiervan voerden 100 vliegtuigen aanvallen uit in de gebieden: Amsterdam, Het Gooi, Utrecht, Gouda en Leiden. Waarbij voor een totaal van 35 ton aan raketten en brisantbommen werden afgevuurd c.q. werden afgeworpen. De resultaten werden vermeld als redelijk tot uitstekend.

Spitfire: Brits jachtvliegtuig als uitvoering jager/lichte bommenwerper.

V1 Duitse vliegende raket met een bereik van 240 Km. later 420 Km. met een springkop van 830 Kg.

In de Tweede Wereldoorlog gebruikten de volgende partijen het Nederlandse spoorwegennet: De NS, de Deutsche Reichsbahn en de Duitse militairentreinen (Heer).

Bronnen:

De Gooi en Eemlander: div. jaargangen.

De Omroeper: De munitietrein van 30 november 1944 door F. Slootman, 1991 jaargang 4.

Gemeentearchief Gemeente Naarden.

Stads- Streekarchief Naarden.

NIOD.

Oorlogsgebeuren Naarden 1940-1945 : Archief Frans de Gooijer.

En nooit was het stil (de luchtstrijd boven Nederland), deel 2 , door G.J. Zwanenburg

Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd 1939-1945, Ing. C. Hurman

Archief R.A.F.: periode vanaf september 1944-45, HMSO.

Eigen archief van auteur.

Tekst en Research: Chris Leenders

Augustus 2019.